

Hållbara strategier för Hjälmared 4:203

Bilaga / programhandling till Planbeskrivning Hjälmared 4:203, 2022.06.20

- ① Ett modernt boende inspirerat av trädgårdsstaden
- ② Cirkulär vattenhantering
- ③ Energieffektiviserande byggnader
- ④ Solcellsanläggning på tak
- ⑤ Hög biodiversitet och ett bra mikroklimat
- ⑥ Förhållandet till Kivik - Hälsa i fokus
- ⑦ En förtätning runt kollektivnära läge
- ⑧ Grönt fordonscenter
- ⑨ Ekosystemtjänster

Boverket (2021), Illustration: Lisa Erséus

På följande sidor kommer en fördjupning av s.k hållbara strategier för Hjälmared 4:203.

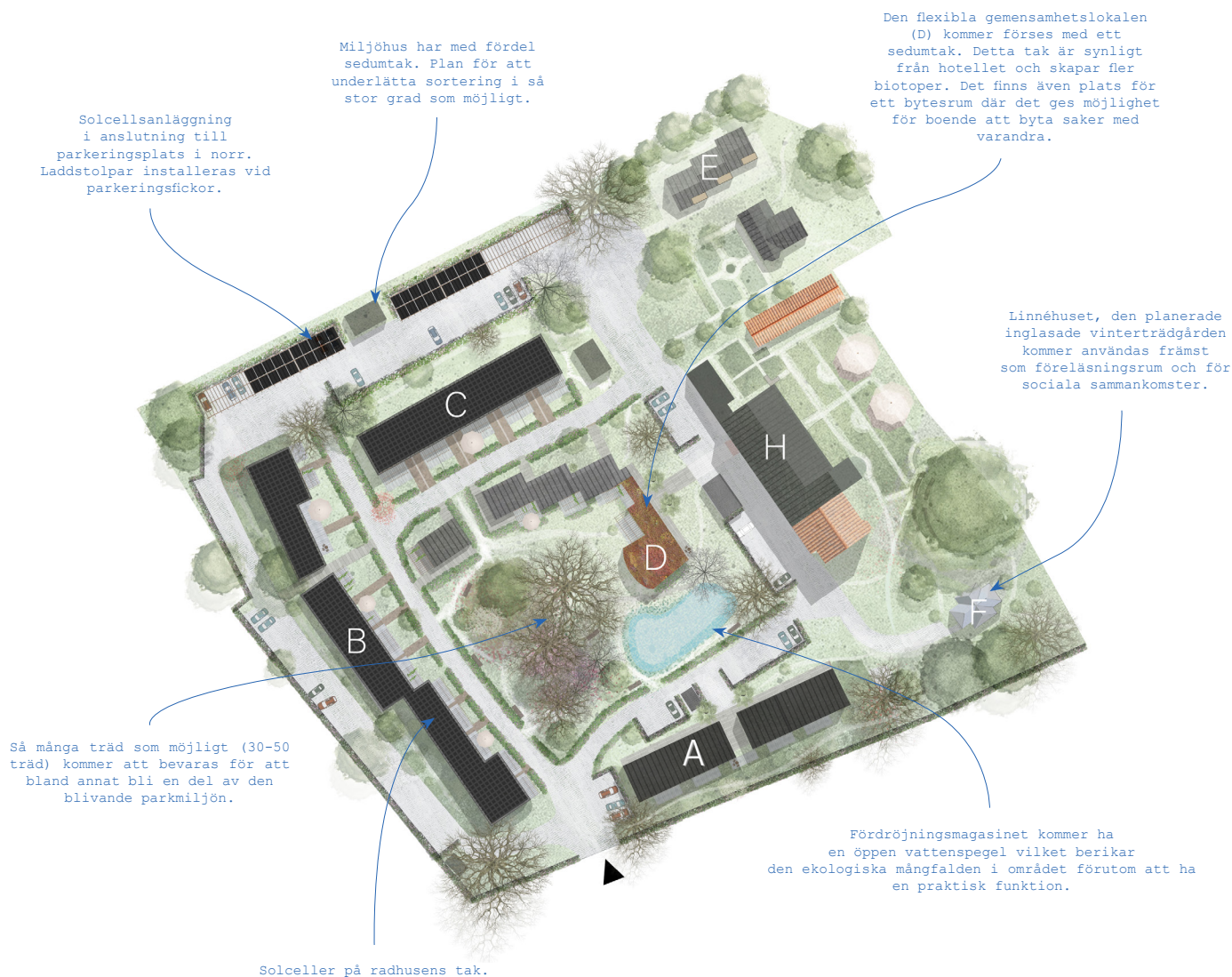
Fastigheten Hjälmared 4:203 har goda förutsättningar för ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbarhetsarbete.

Mycket av arbetet med hållbarhet handlar om anpassning och hushållning, att väva in byggnader i befintlig struktur och topografi, att vara varsam och ta tillvara på resurser.

En annan mycket viktig aspekt vid detaljplanering är lokaliseringen - var man bygger i förhållande till vardagsservice, rekreation, närhet till kollektivtrafik och cykelstråk etc.

Att bygga inom en befintlig tätort med utbyggd kollektivtrafik och service, och samtidigt bevara grönska och kunna skapa nya attraktiva livsmiljöer, nya mötesplatser (och generera nya arbetstillfällen) betyder att området har väldigt gynnsamma förutsättningar att uppfylla och samverka för en långsiktigt hållbar utveckling i Kivik med omnejd.

Området har även som målsättning att söka en miljöcertifiering enligt BREEAMS Sverige / Sweden Green Building Council. De nyproducerade byggnadernas miljöprestanda bedöms inom ett antal olika områden, som exempelvis byggandens energianvändning, inomhusklimat, val av byggnadsmaterial, vattenhushållning och avfallshantering.

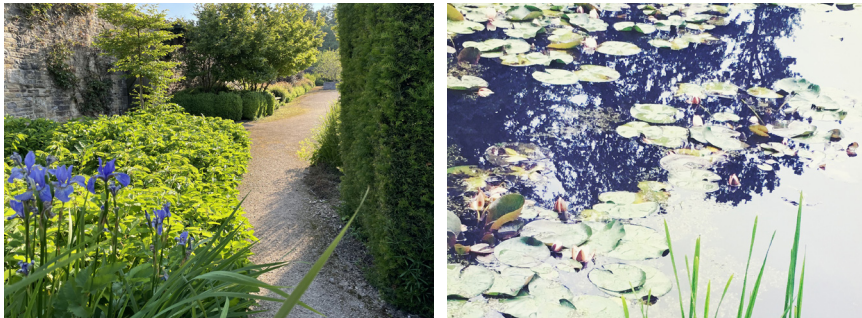

① Ett modernt boende inspirerat av trädgårdsstaden

Kiviks Park kommer, när det står klart, vara ett område som genomsyras av gröna lösningar, lummiga parkstråk och klimatanpassade bostäder.

Samtidigt är målet att bevara mycket av känslan och kvalitéerna från området idag. Därför hamnade valet av gestaltning på en halvöppen bostadsgård med ett parkrum i centrum. Inspirationen till gestaltningen kommer från trädgårdsstadsrörelsen som var en populär arkitektonisk strömning i början av förförre sekelskiftet där trädgården och parken var en självklar del av det utökade hemmet. Med detta som utgångspunkt för gestaltning tillsammans med modern teknik och kunnande tror vi det kommer kunna skapas ett tryggt och attraktivt boende i en levande grön gårdsmiljö.

De små nytto-trädgårdarna tillsammans med det gemensamma parkrummet som inbjuder till sociala kontakter är en viktig del i trädgårdstäderna och är en av anledningarna till att de är så uppskattade, inte bara för de boende själva utan även för omgivningen. De höga trivselsvärdena gör områdena hållbara även i betydelsen att de får en lång livslängd.

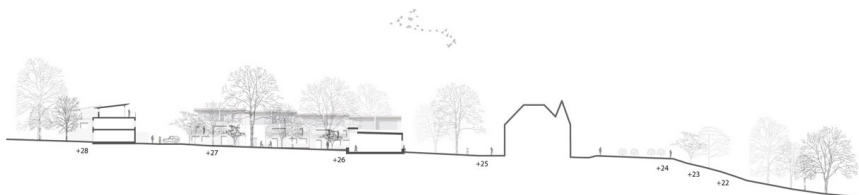

② Cirkulär vattenhantering

Åtgärder och hantering av dagvatten är tidigt integrerat i planläggandet av området. Först och främst följer planområdets planlagda byggnation den befintliga topografin, den naturliga svagt sluttande terrängen mot öst. På så sätt får man ett bra underlag till att på ett bra sätt fånga upp de naturliga vattenflödena med hjälp av dräneringsstråk som leds ner till ett öppet fördröjningsmagasin i sydost. Detta behövs för att kunna hantera större flöden och regn. Hårdgjorda ytor har minimerats och vägar och stigar kommer anläggas med genomsläppliga material.

Uppsamling av dagvatten från tak planeras användas till bevattning av trädgårdar och om möjligt användas för spolning av toaletter. Fördröjningsmagasinet med sin öppna vattenspegel kan också användas för bevattning av parkrummet. Dammen bidrar dessutom till området med sitt skönhetsvärde och som en liten oas och mikroklimat för ett varierat djur och växtliv.

Gröna tak i området absorberar i viss mån nederbörd och fungerar som fördröjning, ett sedumtak tar ungefär hand om 50% av årsnederbörden. I det nya planområdet vill vi skapa en helhetslösning för att dels ta till vara på naturliga resurser, öka biologisk mångfald i området samt minska belastningen på det kommunala vattennätet.

Bebyggelse följer topografi vilket underlättar naturlig omhändertagning av vatten.
Illustration: Oskar Dagerskog, Gustavson & Pässe Design och Arkitektur

③ Energieffektiviserande åtgärder vid byggnation

- o Radhusform ger färre ytterväggar vilket minskar energiförbrukning
- o Bergvärme, förnybar energikälla, billig och miljövänlig drift
- o Frikyla genom bergvärme på sommaren
- o Stomme av trä eller leca
- o Ventilationssystem återvinner värmen i frånluften
- o Mätning av värme och el för att kunna påverka egna kostnader
- o Anslutningar i klimatskalet ska vara noggrant utformade för att förhindra ofrivilligt läckage

④ Solcellsanläggning

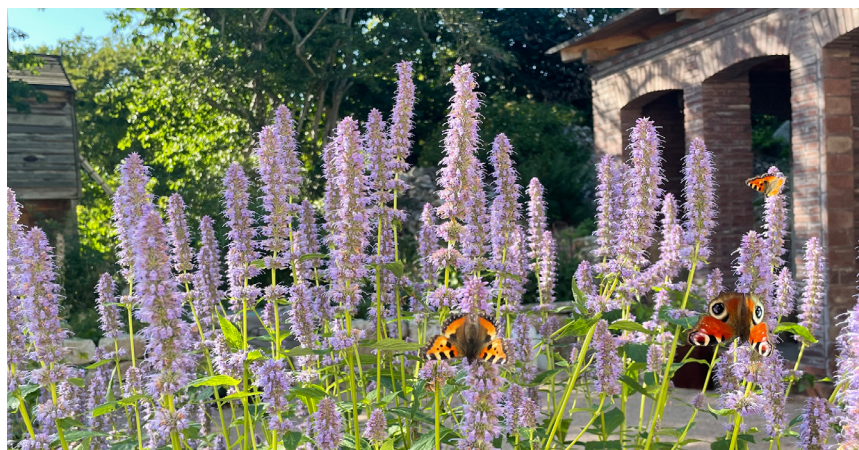
Generellt används flacka pulpettak vilket möjliggör solceller i stort.

I och med pulpettakens lutning kan man med fördel ha integrerade solcellspaneler vilket blir både kostnadseffektivt och smart då de både fungerar som takmaterial och elproduktionsenhet.

Bästa läget för solceller finns på byggnad A och C samt på en del av skärmtaken ovan parkering i norr som alla har tak som vetter mot söder. Det finns även möjlighet att installera solceller på byggnad B som har sydväst-läge. Totalt finns möjlighet att installera solceller på ca. 2000m² vilket hade kunnat förse området med en del av hushållselen samt ladda el-bilar och cyklar.

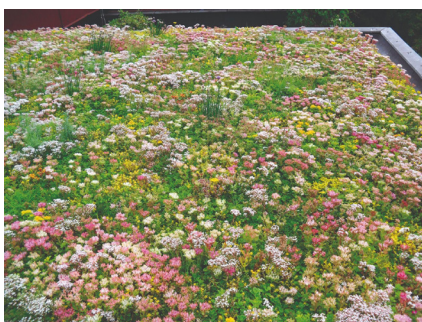
Välintegrerade solceller på taken (foto © soltechenergy.com)

5 Biodiversitet och mikroklimat

Parken i mitten av området kommer få ett Linnétema. Här kommer man finna en bred variation av flora som kan kopplas till Linnés liv, upptäckter och resa just hit till Kivik 1749. Inne i Linnéhuset, den inglasade vinterträdgården, kommer fjärilar och växter trivas tillsammans.

Integration av grön och blå infrastruktur inom planområdet, såsom gröna tak, gröna fasader, park och vattenytor bidrar till att klimatreglera både inom- och utomhustemperatur. Genom att bevara många befintliga lövträd som finns på fastigheten idag kan byggnader skuggas på sommarmånader. Ett noggrant bevarande av olika sorters träd kan också bidra till att dämpa vind så att nedkylning undviks på vintertiden och maximeras på sommartiden. Vattenspegeln är planerad att fungera som ett fördröjningsmagasin vid skyfall. Den bidrar till att sänka temperaturen vid värmeböljor samt skapar mikroklimat för flora och fauna.

Vackert sedumtak (Foto © Byggros.com)

Vattenspegel i parkrummet (Foto © G. Pässe)

Även de egna trädgårdarnas utformning är av betydelse för att främja artrikedom och skapa en biotopvariation för diverse djur- och växtarter. Det kan åstadkommas bland annat genom en variation mellan buskar, träd och andra typer av växter, och en variation i form av öppen- och slutenhet i trädgårdsrummen. Detta skapar olika förutsättningar och varierande ljusförhållanden som då ökar antalet växtarter, som i sin tur då också främjar antal djurarter.

6 Förhållandet till Kivik - Hälsa i fokus

I den aktualitetsprövade Översiktsplanen för Simrishamns kommun så är planområdet ett av utbyggnadsområdena planerat för bostadsändamål (liksom i kommunens nyligen antagna Bostadsförsörjningsprogram). Området ligger inom den s.k. ortsavgränsningen och är avsett att bebyggas och på så vis skapa en kvalitativ förtätning av Kivik. Förutom det kollektivtrafikhäna läget så är området granne med en distriktssköterskemottagning, har kort gångavstånd till ICA samt ett havsnära läge. Området har också nära till andra tätortsnära rekreationsområden, skogar, stränder, promenad- och vandringsleder.

Kivik får i sin tur tillgång till en ny välplanerad, lummig park och en vinterträdgård (Linnéhuset). På Kiviks Hotell finns från och med 1 juli 2022 ett nytt gym, då har Kiviks hotell en komplett hälsoanläggning med gym, bad och behandling vilka alla är publika. Det kommer även finnas ett ljusterarium. Badet som öppnade 2021 har rönt mycket uppskattning. Idag på babysim är det emellanåt fullbokat med 30 personer per gång, föräldrar och barn. Utöver det ca. 10-15 motionssimmare per dag.

Inom det nya området finns möjlighet till en samlings- gemensamhetslokal som främjar socialt umgänge och därmed även hälsa och välmående. Lokalen ger också möjlighet till fler aktiviteter och olika initiativ att växa fram.

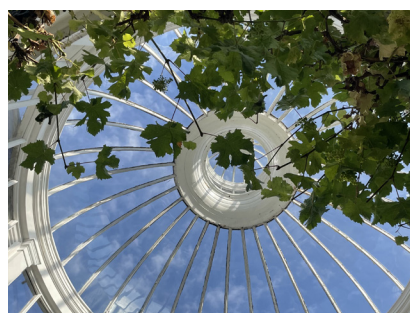
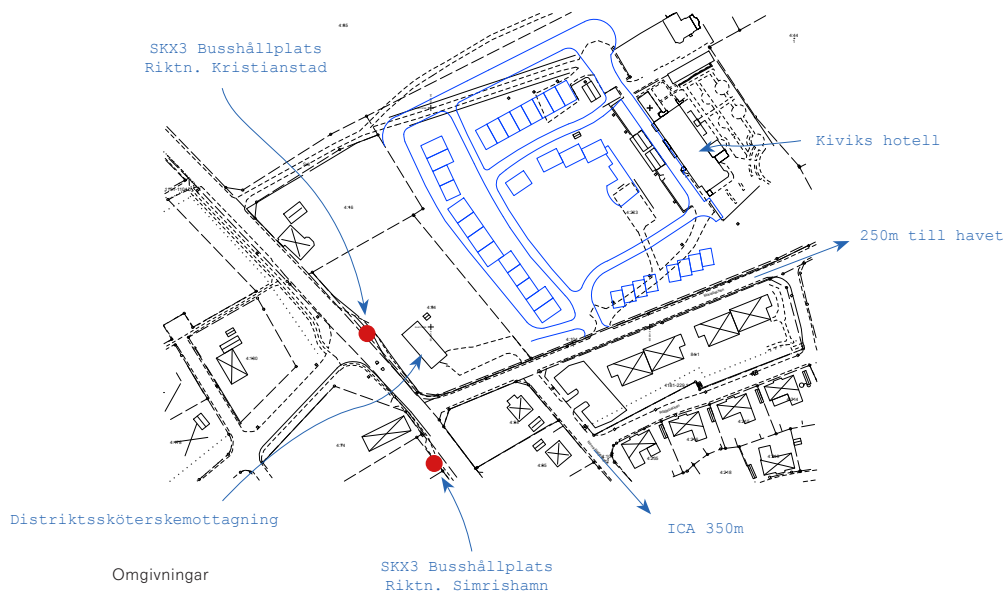

Foto © G. Pässe

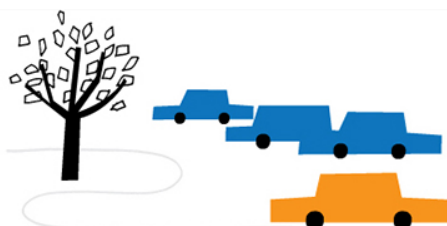
7 Förtätning runt kollektivnära läge

Genom att planera för tätare bebyggelse runt kollektivtrafiknoder ger man boende goda förutsättningar att göra gröna val. Genom placeringen ökar också friheten för boende utan körkort, till exempel barn, unga och äldre. Mindre än 100m från planområdet hittar man Skåneexpressen som tar resande snabbt och miljövänligt både till Kristianstad och Simrishamn med regelbundna täta turer.

8 Grönt fordonscenter

Att resa med delade resurser är ett komplement till kollektivtrafiken. I det gröna fordonscentrat, som planeras i en del av den flexibla gemensamhetsanläggningen framför hotellet, annonseras förutom information kring kollektivtrafik även privat och kommersiellt ordnade samåkningspooler. Här kommer man i kontakt med kvarterets bilpool, och det finns även möjlighet att låna cyklar och lastcyklar. Vissa av dessa kommer att vara eldrivna. Det finns även möjlighet till en cykelverkstad i anslutning till centret. Bil- och cykelpoolens elfordon laddas av solcellsanläggningen på garagetaken.

9 Så kallade Ekosystemtjänster som Kiviks hotellpark samverkar med

Klimatanpassning - Byggnader är planerade så att de följer de topografiska förutsättningarna. Tillsammans med dagvattenlösningar skapar detta goda förutsättningar för att hantera översvämningar. Gröna biotopar, öppna vattenspeglar och skuggande träd jämnar även ut temperatursvängningar.

Skydd mot extremväder - Grönska och natur förebygger och skyddar mot extremväder som storm, översvämning, skyfall, skred och torka. Huslängornas utformning är placerade för att säkra det relativt vindutsatta läget uppe på landborgen och skapa läplatser. Träd och häckar hjälper till att stävja vindar.

Pollinering - Medveten grönska med fokus på pollinering planeras inom området. Gemensamhetslokalens tak passar utmärkt till ett sedumtak. Blommående vilda arter och boplatser för pollinatörer är av stort värde. Delar av parkrummet planeras bli blomsteräng och rabatt vilket är en utmärkt biotop för pollinatörer

Bullerreglering - Området med träd, häckar och gröna tak har tillsammans en god bullerdämpande effekt.

Biologisk mångfald - Varierande gröna miljöer och vattenspegel bildar en rik miljö med hög biodiversitet vilket är en förutsättning för biologisk mångfald vilket Kiviks Hotellpark har goda förutsättningar att tillhandahålla.

Kretslopp - För att reducera bidraget till Kiviks dagvattenledning och samtidigt ta till vara på ansamlad regnvatten så används med fördel dagvatten till bevattning av trädgårdar och om möjligt för att spola toaletter. Vatten från fördröjningsmagasin kan återanvändas för att bevattna växter och träd i parkrummet.

Ekologiskt samspel - Samspel mellan två eller flera arter bidrar till ekosystemfunktioner.

Sinnlig upplevelse / Mentalt välbefinnande - Områdets gröna miljöer skapar sinnliga upplevelser, möjlighet att uppleva årstidsväxlingar, variation av växter och djur, vat-

Sociala interaktioner - Kiviks hotell planerade utbyggnad är inspirerat av trädgårdsstadsrörelsen där strukturen uppmuntrar möte mellan människor samt mellan människor, växter och djur. Parkrummet kommer bli den naturliga mötesplatsen för människor, samt möjligheten till att nyttja gemensamhetslokalen för sociala aktiviteter och umgänge.

Hälsa - Kiviks hotell med friskvårdsanläggning är redan idag ett populärt besöksmål. Anläggningen innehåller bl.a en inomhuspool, ett gym, yoga-sal och ett ljus-terapi rum samt en spa-avdelning som erbjuder olika former av spa-behandlingar.

Naturpedagogik - Den publika parken med Linnétema kommer samla spännande växtarter som kopplas an till Linnés liv och resa här till Kivik 1749. Linnéhuset med dess växter kommer användas för att sprida kunskap, ha föreläsningar, samt sammankomster för Svenska Linnésällskapet.

Kulturarv och identitet - Grönska och parker skapar attraktiva miljöer, bidrar till den lokala identiteten och är en del av kulturarvet. De befintliga kvalitéerna på området värnas. Den gamla hängboken och de äldre byggnadernas karaktärsdrag bevaras och den befintliga parkmiljön öster om hotellet kompletteras med ytterligare en park som tar utgångspunkt i befintliga träd.

Energi - Skärmtaken ovan parkering i norr samt pulpettaket som vetter mot söder och väster kan med fördel förses med solcellspaneler för att försörja en del av områdets energiförbrukning. Solcellspanelerna på skärmtaken vid parkeringen är kopplade till laddstolpar under som laddar områdets el-bilar.

Källa: Boverket (2019)